

**10^ο Ενεργειακό Συμπόσιο Κύπρου,
17 Νοεμβρίου 2022
Παρουσίαση από την κα. Μαρίνα Στροβιλίδου,
Climate Bond Initiative, UK**

[Ο Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός Climate Bonds Initiative εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο και ασχολείται αποκλειστικά με την κινητοποίηση παγκόσμιων κεφαλαίων για τη μάχη ενάντια στην κλιματολογική αλλαγή. Οι δράσεις του περιλαμβάνουν την ανάπτυξη του Διεθνούς προτύπου και συστήματος πιστοποίησης κλιματικών ομολόγων Climate Bonds Standard, την προώθηση πολιτικών που ενθαρρύνουν τις ενέργειες και πρωτοβουλίες για πράσινες χρηματοδοτήσεις και της παροχής εξειδικευμένων πληροφοριών αναφορικά με πράσινες χρηματοδοτήσεις.]

Ευχαριστώ τους διοργανωτές IENE και FMW για την ευκαιρία που μου δίνουν να συμμετάσχω σε αυτό το σημαντικό και επίκαιρο συνέδριο για τον ρόλο της Κύπρου στην Πράσινη Μετάβαση

Το 1987, η Επιτροπή Brundtland των Ηνωμένων Εθνών όρισε τη βιωσιμότητα ως «την ικανοποίηση των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες». Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών στοχεύουν σε ένα μέλλον όπου η κλιματική αλλαγή περιορίζεται σε σημείο που αποφεύγονται οι απειλές για την επιβίωσή μας.

Για να το επιτύχουμε αυτό πρέπει επειγόντως να ανατρέψουμε τη συνεχόμενη αύξηση των αερίων του θερμοκηπίου και να βοηθήσουμε τις κοινωνίες και τις οικονομίες να προσαρμοστούν. Αυτό απαιτεί από τις βιομηχανίες με τα ψηλότερα επίπεδα εκπομπών να επαναπροσδιοριστούν και να υλοποιήσουν την μετάβαση σε μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια η αύξηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ξεπέρασε κάθε προσδοκία, η ανάπτυξη αυτή ακόμα βρίσκεται στα αρχικά στάδια αφού η μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 είναι πλέον στόχος όλων των μεγάλων και των ανεπτυγμένων χωρών του πλανήτη. Οι ΑΠΕ είναι η Ηλιακή, Αιολική, Υδροηλεκτρική, Γεωθερμική και η ενέργεια που προέρχεται από βιομάζα / βιοαέρια και άλλες.

Το κόστος των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχει πλέον μειωθεί σημαντικά με την εμπλοκή των μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών στην ανάπτυξη νέων έργων. Η επίτευξη των Συνθήκης του Παρισιού όμως, απαιτεί μεγάλης κλίμακας αναπτύξεις εγκαταστάσεων ΑΠΕ. Στην αγορά αυτή παρατηρούμε νέους σημαντικούς παίκτες όπως τις εταιρείες παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου που επιδιώκουν την αναπροσαρμογή των επιχειρηματικών τους μοντέλων για να επιτευχθεί η πράσινη μετάβαση.

Οι ΑΠΕ που βασίζονται στην αιολική και ηλιακή ενέργεια είναι ο βασικότερος πυλώνας στην παραγωγή νέων πηγών ενέργειας όπως το πράσινο υδρογόνο και η πράσινη αμμωνία, που αναμένεται ότι θα στηρίξουν την μετάβαση των ρυπογόνων τομέων. Εκτιμάται ότι μέχρι το 2035, 60% της παγκόσμιας παραγωγής ηλεκτρισμού θα προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της εταιρείας Mckinsey, μέχρι το 2050, οι κεφαλαιουχικές δαπάνες που απαιτούνται για συστήματα ενέργειας και χρήσης γης συμβατά με την Συνθήκη του Παρισιού είναι 275 τρισεκατομμύρια δολάρια, ή περίπου 9,2 τρισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Οι παραδοσιακές πηγές κεφαλαίων για πράσινες υποδομές (κυβερνήσεις και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) δεν επαρκούν για την κάλυψη αυτών των κεφαλαιακών αναγκών.

Οι κεφαλαιαγορές επιτρέπουν στους εκδότες να αξιοποιούν μεγάλες ομάδες ιδιωτικών κεφαλαίων από θεσμικούς επενδυτές. Η ταχεία ανάπτυξη της αγοράς πράσινων ομολόγων έδειξε στην πράξη ότι οι αγορές ομολόγων μπορούν να στηρίξουν σημαντικά τη χρηματοδότηση επενδύσεων για το κλίμα. Τα πράσινα και βιώσιμα ομόλογα έχουν καταστεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη χρηματοδότηση αυτών των μεταβάσεων. Με την ανάπτυξη της αγοράς, διευρύνεται και το φάσμα των περιουσιακών στοιχείων και των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται.

Η συνολική παγκόσμια αγορά πράσινων χρηματοδοτήσεων έχει πλέον ξεπεράσει τα USD2tn συσσωρευτικά. Από αυτά πέραν του 50% έχουν εκδοθεί από Ευρωπαϊκούς οργανισμούς ενώ το 35% αφορά έργα στους τομείς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Το Πρότυπο και Σύστημα Πιστοποίησης Κλιματικών Ομολόγων του CBI είναι ένα σύστημα σήμανσης (labelling) για ομόλογα και δάνεια που είναι συμβατό με τις αρχές για πράσινες χρηματοδοτήσεις του

International Capital Markets Association και τις βέλτιστες πρακτικές διεθνώς. Τα αυστηρά επιστημονικά μας κριτήρια διασφαλίζουν ότι τα κεφάλια που αντλούνται από Πιστοποιημένα ομόλογα διοχετεύονται σε έργα που συνάδουν με το όριο αύξησης της θερμοκρασίας των 1.5 βαθμών Κελσίου από τα επίπεδα πριν τη βιομηχανική ανάπτυξη. Το Σχέδιο χρησιμοποιείται παγκοσμίως από εκδότες ομολόγων, κυβερνήσεις, και από επενδυτές για την ιεράρχηση των επενδύσεων που συμβάλλουν πραγματικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Η έλλειψη ισχυρών αναγνωρισμένων προτύπων αυξάνει τον κίνδυνο λόγω του ότι ορισμένες χρηματοδοτήσεις με σήμανση από τους εκδότες ως "πράσινες", "μεταβατικές", "βιώσιμες" δεν συνάδουν με την Πράσινη Μετάβαση. Η ανάγκη για ένα διεθνές πλαίσιο μετάβασης γίνεται συνεπώς όλο και πιο επιτακτική προς αποφυγή παραπλανητικής οικολογικής ταυτότητας "Greenwashing".

Καθώς η αγορά επεκτείνεται για να συμπεριλάβει νέους τομείς και εκδότες που επιδιώκουν να απαλλαγούν γρήγορα από τις ανθρακούχες εκπομπές, απαιτείται ένα κοινό, συνεκτικό και επιστημονικά αξιόπιστο πλαίσιο για τη μετάβαση. Αυτή είναι η επιδίωξη του CBI που προβαίνει σε επέκταση του σχεδίου πιστοποίησης σε Εταιρείες και Ομολόγων Συνδεδεμένων με ρήτρες Αειφορίας (Sustainability linked Bonds) ως επίσης και κριτήρια που αφορούν ρυπογόνους τομείς όπως η παραγωγή τσιμέντου, χημικών, υδρογόνου και χάλυβα.

Ως Climate Bonds Initiative πιστεύουμε ότι για να συμβάλουμε ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των σοβαρών κινδύνων της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να στοχεύουμε σε τουλάχιστον 5 τρις. δολάρια σε ετήσιες εκδόσεις πράσινων ομολόγων παγκοσμίως μέχρι το 2025. Όπως έχει διαφανεί από την ταχεία ανάπτυξη της αγοράς μέχρι σήμερα, τα διαθέσιμα κεφάλαια διεθνώς είναι επαρκή για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος όμως χρειάζεται συνδυασμός συλλογικών δράσεων για να κινητοποιηθούν.

Πρέπει να πρασινίσουμε το οικοσύστημα των κεφαλαιαγορών επεκτείνοντας το σε όλους τους τύπους χρηματοπιστωτικών μέσων, από ομόλογα σε μετοχές και βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Πρέπει να επεκτείνουμε τους ορισμούς των έργων που συνάδουν με την Πράσινη Μετάβαση και να συμπεριλάβουμε τομείς που αφορούν όχι μόνο τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής αλλά και τη βιοποικιλότητα, την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα. Πρέπει να αναπτύξουμε

φιλόδοξους και ισχυρούς πράσινους ορισμούς για όλες τις δραστηριότητές μας που να διευκολύνουν την παγκόσμια αναγνωρισιμότητα διαφορετικών πράσινων χρηματοπιστωτικών μέσων από παγκόσμιους επενδυτές.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να δεσμευτούν για μηδενικές καθαρές εκπομπές και να εισαγάγουν δράσεις που στηρίζουν τη μετάβαση. Πρέπει να ενθαρρύνουν τη μελλοντική ζήτηση για πράσινες χρηματοδοτήσεις και να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους σε τομείς όπου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι σε θέση να αναλάβει δράση. Χρειάζονται φιλόδοξοι σχεδιασμοί και υποστηρικτική πολιτική από τον δημόσιο τομέα μέσω δράσεων όπως οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Τα μεγάλα έργα θα πρέπει να χρηματοδοτούνται μέσω των κεφαλαιαγορών για την ενθάρρυνση των ειδικών επενδύσεων. Η έκδοση κρατικών πράσινων ομολόγων λειτουργεί ως καταλύτης για τη δημιουργία και την ανάπτυξη της αγοράς αυτής. Συνεπώς χαιρετίζουμε τους σχεδιασμούς της Κυπριακής Κυβέρνησης για έκδοση Πράσινου ομολόγου εντός του 2023.

Τον περασμένο Μάιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιο REPowerEU, προς αντιμετώπιση των αναταράξεων της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας που προκλήθηκε από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Τώρα υπάρχει διπλή επείγουσα ανάγκη να μετασχηματιστεί το ενεργειακό σύστημα της Ευρώπης: ο τερματισμός της εξάρτησης της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Τα μέτρα του σχεδίου REPowerEU στοχεύουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων στα σπίτια, τη βιομηχανία και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και η προώθηση της Εξοικονόμησης Ενέργειας αποτελούν τους κύριους πυλώνες της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μια Πράσινη οικονομία. Οι στόχοι που έχουν τεθεί για μηδενικές εκπομπές ρύπων μέχρι το 2050, με ενδιάμεσο σταθμό το 2030, φαίνεται να επιτυγχάνονται από πολλά κράτη μέλη. Στην Κύπρο γίνονται σοβαρές προσπάθειες για εκμετάλλευση κυρίως της ηλιακής, αιολικής ενέργειας και της ενέργειας από βιομάζα / βιοαέριο.

Η Κύπρος παράγει 157,5 MW ηλεκτρικής ενέργειας από αιολική ενέργεια, 317,8 MW από ηλιακή ενέργεια και 14,1 MW από πηγές βιομάζας. Η Κύπρος αναμένει αύξηση 167,5 MW έως το 2023, αλλά θέλει να αυξήσει τη συνολική διείσδυση των ΑΠΕ στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας κατά επιπλέον 1.000 MW, κυρίως μέσω ηλιακής ενέργειας. Ωστόσο, οι τεχνολογίες αποθήκευσης θα είναι υψίστης σημασίας για τη σταθεροποίηση του δικτύου και την υπέρβαση αυτού του αριθμού έως το 2030, καθώς η Κύπρος αναμένει ότι χωρίς αυτές το κόστος για το ενεργειακό σύστημα θα αυξηθεί αισθητά.

Σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ, η Κύπρος έπρεπε να αυξήσει τη συνολική κατανάλωση ενέργειας από ΑΠΕ στο 13% έως το 2020. Η Κύπρος πέτυχε 13,8% μέχρι το 2018 και τώρα έχει φτάσει το 16,8%. Μέχρι το 2030, η Κύπρος πρέπει να αυξήσει αυτόν τον αριθμό στο 23%. Το έργο EuroAsia Interconnector που θα συνδέσει το σημερινό αυτόνομο δίκτυο της Κύπρου με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ θα προωθήσει τη βιώσιμη και πράσινη κινητικότητα και θα τη βοηθήσει να επιτύχει τους στόχους της σε ΑΠΕ.